

בנין יעקב

פרשיות תזריע מצורע

אמרים יקרים מפנינים נפלאים
לעורר הלבבות בימים המאירים
להבהיק עיניים ביהלום וספירים

בנין יעקב

פרשת תזריע

אמרים יקרים מפנינים נפלאים
לעורר הלבבות בימים המאירים
להבהיק עיניים ביהלום וספירים

תוכן הענינים

פרשת תזריע

- טעם סמיכות פרשת תזריע לפרשת שמיני .....ג
- בגודל כח התפילה.....ז

© כל הזכויות שמורות

להערות אפשר לפנות לטל-פקס : 02-999-8201
או למייל : GMAIL.COM@3122131

ניתן להשיג הקונטרס

בירושלים: בספרי עין יעקב מול שטיבלאך מאה שערים או בטלפון 053-31-53-661 050-41-75-336
בבית שמש: 052-76-30-720 **בבני ברק:** פרידמן מול בית הכנסת איצקוביץ

כמו כן ניתן להשיג את סדרת הספרים:
בנין יעקב על הלכות בשר בחלב ותערובות (ד' כרכים)

בנין יעקב על המועדים:

אלול ♦ ראש השנה ♦ יום כיפור ♦ סוכות ♦ חנוכה ♦ שובבי"ם ♦ פורים – ד' פרשיות
חודש ניסן - חג הפסח - ספירת העומר ♦ שבועות ♦ בין המצרים

בנין יעקב על התורה:

בראשית ♦ שמות ♦ ויקרא ♦ במדבר ♦ דברים

אפשר לשמוע שיעורי המחבר בקול הלשון

במספר טלפון: 0733718414

פרשת תזריע

מטעם סמיכות ברשת תזריע לברשת שמיי

כשרות המאכלים משפיעה על הזולדות

איתא באיגרת הרמב"ן, למה נסמכה פרשת מאכלות אסורות לפרשת אשה כי תזריע, ללמדך שאם ההורים לא מקפידים על כשרות המאכלים, ולא נזהרים מאכילת מאכלות אסורות, הרי הם גורמים בזה שבניהם ח"ו יהיו פגומים בטמטום הלב. ולכן הקדימה תורה והזהירה תחילה על איסור אכילת שקצים ורמשים נבלות וטרפות, להורות לנו שעל ידי זה יופגם הוולד הנולד ממנו על שטימא את עצמו וטימטם את לבו על ידי מאכלות אסורות^[א].

הטעימה ממאכל שנאסר גרם לטימטום לב הילד

וסיפור נורא מסופר, שבזמנו של הרה"ק בעל התניא זיע"א, היה איש כשר שאחד מבניו היה קשי הבנה ולבו אטום בלימודו, בצר לו פנה אבי הילד אל הגאון רבי עקיבא אייגר זיע"א, ובקש את עצתו וברכתו, אמר לו הגאון ז"ל, שגדולי

(א) וכעין זה איתא בספר ש"ך על התורה (ריש הפרשה) הטעם שנסמכה פרשה זו לפרשת איסורי מאכלות, כיון שאלו המאכלות האמורים בפרשה הקודמת מולידים עיפוש והיזק

הפוסקים כותבים שמאכלות אסורות מטמטמים הלב מלקלוט דברי תורה, וכנראה שהילד נכשל בלא יודעים באכילת מאכלות אסורות, ולכן מתקשה הוא בלימודו.

לאור זאת התחיל האיש לחקור ולדרוש האִךְ יתכן כדבר הזה שבנו נכשל במאכל האסור, כי הרי בדרך כלל אוכל הילד רק ממה שמכינים בביתו, וביתו הרי מוחזק בתכלית הכשרות וההידורים. אמנם לאחר דרישה וחקירה עמוקה, נודע לו שהבן הלזה השתתף פעם באיזו חתונה, וטעם שם מעט בשר עוף. מיד נזדרז האב לחקור על כשרות הבשר שהגישו באותה השמחה, אך בעל האולם השיבו שלא היה שום שינוי בדרגת הכשרות, והשוחט הרגיל לשחוט אצלו שחט גם אז, והכל היה בתכלית הכשרות.

האב לא אמר נואש ופנה להציע חששו גם לפני השוחט, והלה נבהל מעצם השאלה, ואמר, אכן שחטתי בכשרות, אך לאחר זמן נודע לי שהחתונה היתה אסורה על פי דין תורה, מאחר והאשה ההיא התגרשה בגט שהרה"ק הבעל התניא פסלו, והוא אף הזהיר על השוחטים שלא ישחטו על החתונה הזו שום בהמה ועוף, וגזר אומר שאם ישחטו תהא שחיטתן נבילה^[ב], ואנכי לא ידעתי זאת רק לאחר זמן.

שבור ורצוין שב האב אל הגרע"א שיורה לבנו דרך תשובה ויברכו שיזכה להארת הלב בתורה, ואכן הגאון ז"ל הציע לו שהילד ילמוד תורה מתוך הדחק,

ומיני נגעים לולד, לכך הזהירה תורה "את זה תאכלו ואת זה לא תאכלו", כדי שיצא הולד מלובן ומזורז לעבודתו יתברך, כי זו היתה כוונת בריאת האדם, שנאמר (בראשית ב טו) "לעבדה ולשמרה" ודרשו חכמינו ז"ל (ראה זוהר ח"א כז.) 'לעבדה' זו מצות עשה 'ולשמרה' זו מצות לא תעשה, כי כל אותם מאכלות מולידים טמטום הלב ושכחת הבורא שנאמר (ויקרא יא, מג) "ואל תטמאו בהם ונטמתם בם", ולכן נסמכה פרשה זו.

(ב) היא תשובה המובאה בבעל התניא סוף שו"ע שלו (יו"ד - ח"מ סימן ל"ט). שבה אוסר להשיא את האשה הנ"ל, ומסיים שם: ולגזור בכלל ובפרט בגזירת חכמים על השוחטים שלא ישחטו על החתונה ח"ו שום בהמה ועוף, ואם יעברו ח"ו תהא שחיטתן נבילה...

ואולי הקב"ה יסייע בידו לגלות את מוחו ולבו לתורה, וכך היה שנשלח לברו לארץ ישראל ולאט לאט ראה פרי בעמלו^[ג].

הרי לנו עד כמה יכולה קדושת המאכלים להשפיע על נפש הילד, ועד כמה חובה עלינו לעשות משמרת למשמרת שלא להכשל ח"ו במיני מאכלים שיש עליהם חשש נדנוד איסור, אשר יכולים ח"ו לגרום לטומטום הלב מלהבין דברי תורתנו הקדושה.

חובת הזהירות והשמירה בדיבורים שמוציא מפיו

ובדרך נוסף מצינו ביאור נפלא מהגאון רבי ישראל מסלנט זיע"א לבאר מדוע נסמכה פרשת 'תזריע', שרוב רובה עניני נגעים ומצורעים, לפרשת 'שמיני', שרוב רובה עניני מאכלות אסורות, משום שהנגעים באים בעיקר על עון לשון הרע, אך צא וראה בעוד שרוב בני אדם נזהרים באכילת מאכלות אסורות ובודקים בשבעה בדיקות שלא יבלעו חלילה תולעת קטנה, הרי מאידך גיסא אין הם נזהרים בכבודו של הזולת ואיש את רעהו חיים בלעו במלתעות הלשון הרע.

לפיכך הסמיכה תורה פרשת תזריע לפרשת שמיני, להורות ולומר לעם בני ישראל, שכשם שאתם נזהרים במאכלות אסורות ובכל מיני דקדוקים ושמירות, כך תזהרו בלשון אסורה לבל תצא מפיהם שום דיבור שיש בו חשש איסור לשון הרע ורכילות.

(ג) ובדרך אגב, מהוראתו של הגרעק"א נמצינו למדים, עד כמה גדולה ונשגבה מעלת הלומד תורה מתוך הדחק, שמלבד עוצם דרגתו היתירה בקיום מצות לימוד התורה ביגיעה, הרי סגולתה מרובה לטהר את הלב מכל טומטום וחלאה, ומאירה את העיניים לעבודת השי"ת.

'חסידיים חסידיים' מדוע אינכם חוקרים ודורשים איזה דיבורים אתם מוציאים מהפה

ובן מסופר (בספר נפלאות היהודי ע' כט) שפעם אחת הורה היהודי הק' זיע"א לתלמידו הרה"ק הרבי ר' בונם מפרשיסחא זיע"א, שיסע לדרך, ולא אמר לו על מה ולמה ומהו מטרת הנסיעה, מיד יצא הרבי ר' בונם לדרך ולקח עמו איזה קבוצת חסידיים, ויהי בהגיעם לכפר אחד והיו רוצים לאכול שמה אצל בעל הכפר, אמר להם בעל הבית שאין לו כעת מאכלי חלב רק בשר.

והרבי ר' בונם היה אז בחדר בפני עצמו, והחסידיים היו הולכים וחוזרים בבית בעל הכפר, וכדרכם של חסידיים התחילו חוקרים ודורשים מי הוא השוחט, ואם היתה הבהמה כשרה בלי סירכא, ואם המליחה היו כהוגן.

ויהי כדברם אל בעל הבית את כל הדברים האלה, נשמע להם קול מאיש אחד, שהיה יושב מאחורי התנור ובגדיו קרועים כדרך האורחים העוברים ושבים מעיר לעיר, וכשמעו שהחסידיים חוקרים ודורשים בעניני הבשר, צעק האורח לעברם 'חסידיים חסידיים', מה שאתם נותנים לתוך הפה אתם חוקרים ודורשים מי הוא השוחט, והבשר האיך הוכשרו, אבל מה שאתם מוציאים מהפה היינו הדיבורים היוצאים מהפה, אין אתם צריכים לשום שאלה.

וכאשר שמע הרה"ק הרבי ר' בונם בהחדר שלו את דברי האורח הנ"ל, חשב בדעתו שעל דבר זה שלח אותו היהודי הק', כדי ללמוד דבר מוסר זה מאיש הנ"ל, ותיכף חזר לביתו, והאורח הנ"ל היה אליהו זכור לטוב.

והשי"ת יהא בעזרנו שנוכל להשמר אנו וזרעינו מכל מכשול מאכלות אסורות, ויאר עינינו באור התורה כל הימים אמן.

בגודל כח התפילה

צריך להודיע צערו לרבים כדי שיבקשו עליו רחמים

בפרשתן (ויקרא יג מה) "והצרוע אשר בו הנגע בגדיו יהיו פרומים וראשו יהיה פרוע ועל שפם יעטה וטמא טמא יקרא". ודרשו חכמינו ז"ל (חולין עה). 'וטמא טמא יקרא' - צריך להודיע צערו לרבים, ורבים מבקשים עליו רחמים, דהיינו, שצועקין ומכריזין שטמא הוא, כדי שרבים יבקשו עליו רחמים, וכמו כן כל מי שאירע בו דבר רע, צריך להודיע צערו לרבים, ורבים מבקשים עליו רחמים.

ועוד איתא שם בגמרא, דמהאי טעמא אילן שמשיר פירותיו סוקרו בסיקרא דהיינו שנותן בו צבע אדום, כי היכי דליחזויה אינשי, כדי שיראו ויבחינו אנשים בסימן זה, ויבינו שמחמת חוליו של האילן שמשיר פירותיו נתנו בו סימן זה, ויבקשו עליו רחמים.

אפילו תפילה קצרה חשובה עד מאוד ומקובלת לפני המקום

הגאון רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל היה רגיל להוכיח מוסר ולימוד נפלא ממאמר הגמרא הנ"ל, והיא הוראה לדורות וחיוזוק נורא עד כמה חשובה ומקובלת לפני המקום אפילו תפילה קצרה וארעית שהאדם מתפלל תוך כדי עיסוק והילכו.

דהנה הגע בעצמך והתבונן, באיזו מין תפילה עסקינן הכא, כי בוודאי לא יעלה על הדעת שהולכי דרכים הרואים אילן צבוע עומדת בשדה, שיעזבו את כל עסקיהם ויכנסו לבתי כנסיות להעתיר בתפילה ותחנונים ולקבוע תפילת רבים למען הצלחת האילן שנשרו פירותיו, ועל כרחך לא איירי הכא אלא בתפילה תמימה הפולטת מפי האדם תוך כדי הילכו בעת שצצה לנגד עיניו מראה האילן הנפסד, ועל ידי זה מתעורר לשאת תפילה קצרה למענו.

ואף על פי כן חשובה ומקובלת היא לפני המקום, עד שקבעו חכמינו ז"ל והורו כן למעשה שכל אשר יגיע אליו הפסד כמין זה, מוטל עליו לפרסם צערו לרבים ויבקשו עליו רחמים, הוי אומר כי תפילת ישראל בכל אופן ובכל מצב ואף שהיא קצרה ונאמרת במהירות, חביבה היא עד מאוד, ומקובלת לפניו יתברך שמו.

לא ימנע מן התפילה אף אם אין ביכולתו לערוך תפילה ארוכה

ולדידן יאמר, שבכל עת שנקלע האדם לאיזו צער ומצוקה וכד', אין צורך לדחות את בקשתו ולהמתין דייקא לזמן של ישוב הדעת כדי להעתיר בתפילה ותחנונים לפעול ישועתו, [ובפרט שברוב הפעמים אין הזמן מוכשר להאריך בתפילה ברגעים כמין אלו], אלא בכל עת ובאיזה מצב שרק נמצא, ישא תפילה חרישית מעומק הלב, כדבר איש אל רעהו, ויפרט לפניו בקשתו, ויבקש בתמימות ממלך שומע תפילה, שיוציאו מצרתו ויחיש ישועתו, ואפילו אם נקלע ח"ו למצב שאין ביכולתו אף לא להוציא הבקשה מפיו, בכל זאת יתחנן מעומק לבו במחשבה גרידא, כי הקב"ה יודע מחשבות, ורוצה להיטיב עם בריותיו, ועונה לקוראיו.

ירגיל עצמו להתפלל על אחינו בני ישראל הצריכים ישועה

ונוגע הדבר גם לענין החיוב להיות נושא בעול עם חבירו, שאם בא לאזניו איזו שמועה על אחד מישראל שצריך איזו ישועה או רפואה, או שראה איזו מודעה של בקשו רחמים וכדומה, לא יסתפק בפליטת אנחה ותו לא, אלא ירגיל את עצמו שתיכף ומיד באותו מעמד, ישא תפילה חרישית מעומק הלב שהשי"ת יושיעם מצרתם, וישלח רפואה לחולי עמו ישראל. ומצוה זו נוהגת בכל זמן ובכל מקום, ובמעט התבוננות יוכל האדם להרויח רוב זכויות במצוות שבין אדם לחבירו, מלבד הזכות הגדולה שעל ידי תפילתו הקצרה מביא את ישועה, כי אין שום תפילה חוזרת ריקם.

ובאמת הוראה זו אינה דייקא כאשר נצרך האדם לאיזו ישועה וכד', אלא בכל תהלוכות החיים בכל פרטיה, ואף כאשר בעז"ה הכל מתנהל אצלו על מי מנוחות, מה טוב ומה נעים שירגיל עצמו לשאת תפילה בינו לבין קונו, על כל דבר גדול וקטן, בין בדברים הנוגעים לעצמו או לבני ביתו, ואף בענין חינוך הילדים יתחנן אל ה' בכל עת מצוא שיתקנהו בעצה טובה מלפניו, ויורהו הדרך הנכונה לדעת את המעשה אשר יעשה, האיך לחנך את בניו באופן הראוי בכל פרטיה ודקדוקיה.

חובת האדם להתפלל בכל עת מצוא על הצלחתו והצלחת בני ביתו

והלוא ידוע ומפורסם מפי ספרים וסופרים, החוב והזכות המוטלת על כל אחד ואחד, להתפלל ולעורר רחמים תמידין כסדרן עליו ועל בני ביתו בכל עת מצוא, שיצליחו בכל עניניהם, ושילכו בדרך התורה ולא יסטו ימין ושמאל מדרך המסורה, וכמו שכתב החיי אדם [הביאו המשנה ברורה בסימן קכב סק"ח] נכון וראוי לכל אדם להתפלל בכל יום ביחוד על צרכיו ופרנסתו, ושלא ימוש התורה מפיו ומפי זרעו וזרע זרעו, ושיהיו כל יוצאי חלציו עובדי ה' באמת, ושלא ימצא ח"ו פסול בזרעו, וכל מה שיודע בלבו שצריך לו, ואם אינו יודע לדבר צחות בלשון הקודש יאמרנה אף בלשון אשכנז רק שיהיה מקירות לבו.

תמיד תהיה שגורה בפי ההורים להתפלל על זרעם שיאירו בתורה

וביותר יגדל החיוב לקבוע תפילה להצלחת צאצאיו כמבואר בשל"ה הק' (שער האותיות אות דל"ת - דרך ארץ): ותמיד תהיה תפילה שגורה בפי אב ואם, להתפלל על זרעם, שיהיו לומדי תורה, וצדיקים, ובעלי מדות טובות, ויכוין במאד על זה בברכת התורה - 'ונהיה אנחנו וצאצאינו' כו', וכן בברכת אהבה רבה - 'אבינו אב הרחמן המרחם רחם עלינו ותן בלבנו' כו', יחשוב גם כן על זרעו וזרע

זרעו עד עולם. וכן כשאומר 'למען לא ניגע לריק ולא נלד לבהלה', בכל מקומות כאלה יעשה תפלתו קבע, בכל לבבו ובכל נפשו.

ובן איתא בילקוט (שמעוני ח"ב רמז תשכ"ט) בפסוק (תהלים לו, ג) "בטח בה" וגו', זה לשונו: תנא דבי אליהו, מעשה בכהן אחד שהיה ירא שמים בסתר, והיו לו עשרה בנים מאשה אחת, ששה זכרים וארבע נקבות, ובכל יום היה מתפלל ומשתטח ומלחך עפר בלשונו, כדי שלא יבוא אחד מהם לידי עבירה ולא לידי דבר מכווער. אמרו, לא יצאת אותה שנה שלמה, עד שבא עזרא והעלה הקדוש ברוך הוא את ישראל מבבל, והעלה אותו כהן, ולא נכנס אותו הכהן לעולמו, עד שראה כהנים גדולים ופרחי כהונה מבניו ובני בניו עד חמישים שנה, ואחר כך נכנס לעולמו, ועליו הוא אומר (תהלים לו, ג) 'בטח בה' ועשה טוב' כו', (עכ"ל הילקוט).

לא ידחה את הבקשות לזמן שיתפנה מכל עסקיו

ופשוט וברור שאם ימתין האדם וידחה תפלתו לזמן שיתפנה מכל עסקיו, ויקדיש זמן לבקשות אלו רק בעת שיהיה מיושב בדעתו וזמנו פנוי, יתכן שבסוף לא יעלה הדבר בידו ולא ימצא הזמן המתאים לכך, ותפילה על צאצאיו מה תהא עליה, וכעין המובא בשם הרה"ק מקאצק זיע"א על מאמר התנא (אבות פ"ב מ"ד) 'אל תאמר לכשאפנה אשנה שמא לא תפנה', היינו שמא אתה איש של 'לא תפנה', כי נשלחת לזה העולם שתלמוד דייקא בזמן שאינך פנוי.

עצה טובה שירגיל עצמו להתחנן אל בוראו בכל עת על כל הנצרך לו

על כן העצה היעוצה שיתפוס האדם בדרך הקצרה, ויקיים בתמימות דברי הקדמונים שהורו לנו את הדרך אשר נעשה, כאמרם 'ותמיד תהיה תפלה שגורה בפי אב ואם להתפלל על זרעם' וכו', הן רב הן מעט, בין בשבתו בביתו או בלכתו בדרך, תמיד יהיה רגיל על לשונו להתחנן לפני בוראו על כל הנצרך

לו ברוחניות ובגשמיות, כי כביכול הקב"ה מתאוה לתפילות עמו ישראל, ומאזין תחינה, ועונה לעמו ישראל בעת שוועם אליו.

וכבר המליצו הצדיקים שהקב"ה שומע תפילת כל 'פה', דהיינו אפילו תפילה הבאה מאדם שפל מאוד מלשון 'פע' שהוא מלוכלך ומבוזה מחמת חטאיו, אף על פי כן הקב"ה ברוב רחמיו וחסדיו שומע צעקתו ומוציאו מדחקו.

עיקר התפילה מדאורייתא יוצאים בבקשה אחת

והוכחה נוספת על גודל מעלת התפילה על אף שהיא קצרה ונאמרת רק בינו לבין קונו, מצינו מדברי הפוסקים, שהורו להלכה שאשה המטופלת בילדיה ואין באפשרותה להתפלל את כל סדר התפילה המתוקנת על ידי אנשי כנסת הגדולה, יכולה לצאת ידי חובתה באיזו תחינה ובקשה שתאמר בבוקר בקומה משנתה, ובבקשה אחת יוצאת ידי חובת מצות תפילה מדאורייתא, כי כל סדר התפילה אינו אלא מדרבנן, ועל כן הקילו אצלה לצאת מצות תפילה בתפילה קצרה.

הנה נמצינו למדים עד כמה גדול כחה של תפילה על אף שנאמרת בקצרה ואינה אלא בקשה אחת ויחידה, בכל זאת יוצאין בזה חובת תפילה ומגעת עד כסא הכבוד.

ויה"ר מלפני אבינו שבשמים שאכן נזכה להכיר נכון במעלת התפילה, ועל ידי זה להיות דבקים בו יתברך בכל עת, ויאזין שוועתינו וימלא כל משאלותינו לטובה אמן.

בנין יעקב

פרשת מצורע

אמרים יקרים מפנינים נפלאים
לעורר הלבבות בימים המאירים
להבהיק עיניים ביהלום וספירים

תוכן הענינים

פרשת מצורע

מפי עליון לא תצא הרעות.....ג
שמירת הלשון - סם החיים.....י

© כל הזכויות שמורות

להערות אפשר לפנות לטל-פקס : 02-999-8201
או למייל : GMAIL.COM@3122131

ניתן להשיג הקונטרס

בירושלים: בספרי עין יעקב מול שטיבלאך מאה שערים או בטלפון 053-31-53-661 050-41-75-336
בבית שמש: 052-76-30-720 **בבני ברק:** פרידמן מול בית הכנסת איצקוביץ

כמו כן ניתן להשיג את סדרת הספרים:
בנין יעקב על הלכות בשר בחלב ותערובות (ד' כרכים)

בנין יעקב על המועדים:

אלול • ראש השנה • יום כיפור • סוכות • חנוכה • שובבי"ם • פורים - ד' פרשיות
חודש ניסן - חג הפסח - ספירת העומר • שבועות • בין המצרים

בנין יעקב על התורה:

בראשית • שמות • ויקרא • במדבר • דברים

אפשר לשמוע שיעורי המחבר בקול הלשון

במספר טלפון: 0733718414

פרשת מצורע

מפי עליין לא תצא הרעות

הנגעים בשורה טובה לישראל

בפרשתן (ויקרא יד לד) "כי תבאו אל ארץ כנען אשר אני נתן לכם לאחזה ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחותכם". וברש"י מביא את דברי המדרש (ויקרא רבא יז ו) בשורה היא להם שהנגעים באים עליהם, לפי שהטמינו אמוריים מטמוניות של זהב בקירות בתיהם כל ארבעים שנה שהיו ישראל במדבר, ועל ידי הנגע נותץ הבית ומוצאן.

אות ופלא היה בישראל כדי להזהירן מלשון הרע

והנה תמיהת המפרשים ידועה ומפורסמת, דמצד אחד מצינו בדברי חכמינו ז"ל שהנגעים באין על האדם כעונש על חטאיו, וכמו שאמרו בגמרא (ערכין טו.) על שבעה דברים נגעים באין, על לשון הרע, ועל שפיכות דמים, ועל שבועת שוא וכו'. וכן איתא ברמב"ם (יד החזקה הלכות טומאת צרעת פט"ז ה"י) שנגעי הבגדים והבתים שקראתו תורה צרעת אינו ממנהגו של עולם, אלא אות ופלא היה בישראל כדי להזהירן מלשון הרע, שהמספר בלשון הרע משתנות קירות ביתו אם חזר בו יטהר הבית אם עמד ברשעו עד שהותץ הבית משתנין כלי העור שבביתו שהוא יושב ושוב עליהן, אם חזר בו יטהרו ואם עמד ברשעו עד

שישרפו משתנין הבגדים שעליו, אם חזר בו יטהרו ואם עמד ברשעו עד שישרפו משתנה עורו ויצטרע ויהיה מובדל ומפורסם לכוו עד שלא יתעסק בשיחת הרשעים שהוא הליצנות ולשון הרע ועל עניין זה מזהיר בתורה ואומר (דברים כד ח) "השמר בנגע הצרעת".

ואם כן איך יתכן לומר שהנגעים הם 'בשורה טובה לישראל' ומטרתם כדי שימצאו מטמוניות של זהב בקירות בתיהם, ולכאורה נראין הדברים כסותרין ההדדי.

וביותר יוקשה דאם הנגעים באו לטובת בני ישראל, אם כן למה צותה תורה להסגיר מתחילה את הבית שבעת ימים, ורק אחר כך לחלץ את האבנים, והלוא תיכף כשנראה הנגע הרי מיד נודע שיש כאן מטמון, ומהו הענין של ימי ההסגר והמתנת שבעה ימים.

הכל לטובה אף אם נראה שח"ו אבדה כל תקוה

ותירוץ נפלא על כך מצינו בדברי הרה"ק מפיאסצנא זיע"א הי"ד, מתוך דבריו הקדושים שנשא לפני צאן מרעיתו, בימי הרס עולם בשנות הזעם בשנת ת"ש, כאשר בני ישראל היו נתונים רח"ל בצרה ובצוקה, ובעוה"ר רבים וטובים עלו על המוקד על קידוש שמו יתברך, ואף הנשאים עברו תלאות רבות וצרות, ולא יכלו לשמור את מצוות התורה כתיקונם.

או אז נשא הרה"ק דברים חוצבים להבות, לחזק לבבות נשברות, ונסך בקרבם רוח תקוה ואמונה, [ומה מאוד מתאימים דבריו הקדושים להאיר עיניים, בנוגע לתקופה שעברה עלינו בשנת תש"פ, כאשר וויירוס הקאראנ"א השתוללה בחוצות רח"ל, ושרר בילבול הדעת נורא, ולא היה איתנו יודע פשר דבר, ומהו רצון הקב"ה מאיתנו בעת כזאת] וכה דבריו הק': הנה מאמינים אנחנו שכל מה שה' עושה לנו, אפילו כשחם וחלילה מלקה אותנו הכל לטובה היא. אבל כשרואים כעת שלא ביסורי הגוף לבד מלקה אותנו, רק גם בדברים שחם וחלילה מרחיקים הם אותנו ממנו יתברך, אין חדר לתינוקות של בית רבן ולא ישיבה, לא בית המדרש להתפלל

בצבור ולא מקוה, וכדומה, אז חס וחלילה ספק חשש עולה בקרבנו, האיך אפשר לומר שגם עתה כוונתו יתברך לטובה.

כי הרי אם כל הבא עלינו הוא רק לטובה, היה לו ליסרנו בדברים שיקרבו אותנו אליו, ולא בדברים הגורמים לנו ביטול תורה ותפילה וחס וחלילה ביטול כמעט כל התורה, והאם אין זאת חס וחלילה יסורים של "ויתשם ד' מעל אדמתם באף ובחמה ובקצף גדול וישלכם אל ארץ אחרת כיום הזה" (דברים כט, כז).

הלימוד מנגעי בתים שהכל לטובה אף אם לפי ראות העין נראה כעונש

לכן הורה לנו התורה הקדושה בפרשת נגעי בתים, "ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחזתכם", שהגם שנגע הבתים טמאה ומטמאה היתה, מכל מקום עשה בה ה' שליחות לטובת ישראל, ואף שמתחילה טמאה שבעת ימים ונראה לעין כאילו מטרתה ה"ו לעונש, האמת לא כן היה אלא אחר כך בסופו של דבר נתגלה המטמון, ולכן צריך האיש הבא אל הכהן לומר רק בלשון "כנגע נראה לי בבית" בכ"ף הדמיון, שרק לפי ראות עיניו נראה שהוא נגע, אבל באמת טמון בו טובה גדולה.

ומהאי טעמא אמרו חכמינו ז"ל שאפילו תלמיד חכם שיודע בעצמו שהוא נגע, אסור לו לקבוע ולהחליט בדעתו שהוא נגע טמא, אלא צריך שיאמר רק 'כנגע נראה לי', מפני שהאיש בעצמו אינו יכול להבחין ולומר אם היא באמת נגע או פגע, ולכן יאמר רק כנגע נראה לי' דהיינו שבעיני נראה הוא כנגע, אבל באמת טובה היא לישראל אשר יטיב ד' עמנו.

בכל עת צרה צריך שיאמין שבזדאי הטובה גנוזה ביה

ויסוד זה צריך שיהיה נגד עיני האדם בכל תהלוכות חייו, ויחדיר בקרבו שכל מה שבא עליו, בין לטב ובין למוטב, הכל הוא מאתו יתברך שמו בהשגחה

עליונה של מסבב כל הסיבות, ואף אם לפי ראות עיניו נראה שנקלע ח"ו לאיזו צרה ומצוקה, ידע נאמנה ויאמין באמונה שלימה שהכל הוא לטובתו מאת השי"ת אשר דרכו להיטיב לברואיו ובודאי הכל לטובה בחשבון מדויק מפום קל דעות.

והרי מקרא מלא דבר הכתוב (איכה ג לח) "מפי עליון לא תצא הרעות והטוב" וכמו שפירשו הצדיקים שהכונה היא שאף אם לפעמים רואה אדם שבא עליו איזה סיבה לא טובה וצרה ודחקות ח"ו, הכל הוא לטוב לו, ובודאי הטובה טמונה בתוך הרעה, אלא שבעת הזאת עדיין לא נתגלה הטובה והחסד ההוא^[א].

וכמו שהאריך בזה התניא באיגרת הקודש (פרק יא מאמר להשכילך בינה), 'כי באמת אין רע יורד מלמעלה והכל טוב, רק שאינו מושג לגודלו ורב טובו, וזהו עיקר האמונה שבשבילה נברא האדם, עיי"ש.

עבודת ההודאה להשי"ת היא דייקא בעת צער וצרה רח"ל

ויתירה מכך מצינו בספה"ק, שלא זו בלבד שצריך האדם להאמין שהכל לטובתו, אלא שבשעת הצרה צריך אף להודות להשי"ת, ועבודת האדם בעת צרה היא דייקא ההודאה להשי"ת על כל הבא עליו, וכמו שאמרו חכמינו ז"ל (ברכות

(א) ראה מה שכתב בזה בספר אוהב ישראל (וארא ד"ה וידבר) וזה לשונו: והנה כתיב (איכה ג, לח) "מפי עליון לא תצא הרעות והטוב". היינו כאשר בא אל האדם איזה סיבה לא טובה וצרה ודחקות ח"ו. הכל הוא לטוב לו. אך טוביה גנוז בגוויה. וכל איש מזרע ישראל מחויב להאמין בזה שהכל הוא לטובתו מאת השי"ת. אשר דרכו להיטיב לברואיו ובפרט לזרע ישראל עם סגולתו. אך כעת הזאת עדיין לא נתגלה הטובה והחסד ההוא. והוא טמיר וגנוז מחמת שהאיש הלזה עדיין אינו ראוי לטוב זה. וכאשר יגיע האדם לשכל ואמונה כזו בלב שלם. אז היה יכול להמתיק מעליו הדינין באמונתו השלימה כזו. והיה מבין ומביט וצופה את הטוב והחסד אשר עשה אתו הבורא ית' וית' בזה. וזה טובה תוכחת מגולה הבאה מאהבה מסותרת, ר"ל מחמת שאהבה וחסד מסותרת וגנוזה בתוכה כנ"ל שבאמת הכל הוא לטובתו.

פ"ט מ"ה) 'חייב אדם לברך על הרעה כשם שהוא מברך על הטובה'. והנה טבע האדם הוא שכאשר מאיר לו אור ההצלחה, והקב"ה משפיע לו רב טוב, אז מתעורר בלבו לומר שירה ומודה להשי"ת על כל הטוב אשר היה מנת חלקו, אך כאשר ח"ו מדת הדין פוגעת בו, ונקלע לאיזו שהיא צרה ואנחה, קשה לו באותו הזמן להודות להשי"ת מקרב לבו, ורפו ידיו מהודאה להשי"ת.

אמנם האמת היא שעיקר עבודת ההודאה הינה דייקא בעת שנראה כהסתר פנים ח"ו, ואדרבא עיקר הכרת טובה להקב"ה היא דייקא בזמן שאין רואה הטובה בעין, שבזה מכריז שמקבל עליו עול מלכות שלימה, כי השר שירה כשהוא ברום המעלה אין זו הוכחה לקבלת עול מלכותו, כדאיתא בגמרא (סנהדרין צב:): בקש נבוכדנצר מלך בבל לומר שירה [על שהצליח לכבוש את ארץ ישראל ולקחת את כלי המקדש], בא גבריאל המלאך וסטר לו על פניו, אמר רבי יצחק יוצק זהב רותח לתוך פיו של אותו רשע, שאילמלא לא בא מלאך וסטרו על פיו ביקש לגנות כל שירות ותשבחות שאמר דוד בספר תהילים.

הגדלות אמיתית לשיר שירה דייקא מתוך האפילה

וביאר הרה"ק מקאצק זיע"א, דהכוונה היא: אתה נבוכדנצר מבקש לומר שירה בעוד כתרך על ראשך, וכי רבותא היא זו, הבה נשמע כיצד הנך אומר שירה אחרי שסטרו על פיך. ואכן דוד המלך ע"ה כל ימיו היו מכאובים וצרות קשות ומשונות, ואף על פי כן בכל עת צרה ומצוקה אמר שירות ותשבחות, זוהי גדלות אמיתית. אך לעומתו נבוכדנצר, פעם אחת סטרו לו על פיו, ומיד נאלם דום.

הלימוד מאברהם אבינו – לא להתפעל מהרגשת ריחוק

ועל על זה הדרך, יבואר גם כן דברי המדרש (ריש פרשת תזריע) על מאמר הכתוב (ויקרא יב ב) "אשה כי תזריע", הדא הוא דכתיב (איוב לו) "אשא דעי למרחוק", זה אברהם אבינו, הדא הוא דכתיב (בראשית כב) "וישא אברהם את עיניו וירא את המקום מרחוק", דלכאורה צריך עיון מהו הקשר בין שני כתובים אלו, ומה משמעותם לענין אשה כי תזריע.

אמנם מבאר הרה"ק החידושי הרי"ם זיע"א (ליקוטי הרי"ם בפרשתן), שעבודת אברהם אבינו במעשה העקידה היא לימוד לדורות, לכל יפול האדם ברוחו, ולא ימנע עצמו מעבודת השי"ת, אף על פי שמרגיש עצמו רחוק מקרבת אלוקים, וכמו דאיתא בזה"ק (וירא קכ). שאברהם אבינו בעת הליכתו למעשה העקידה היה רואה את עצמו רחוק מאד, ואף על פי כן אמר לעצמו מה בכך שאני נראה כמרוחק ומיותר, בכל זאת, מה שציוני השי"ת אעשה.

עבודת ה' בעת ההסתרה חשובה ומקובלת אלף פעמים יותר

וכתב עוד שם בחידושי הרי"ם, דבאמת דבר זה הוא הוא נסיון גדול מאוד, איך שאדם ההולך לשחוט בנו יחידו, ולוקחין ממנו כל המדרגות, ואף על פי כן אינו מתפעל, אלא ממשיך עבודתו בהתלהבות כבתחילה, ואומר לעצמו מה בכך שלקחו ממנו כל ההשגות והמדרגות. ובוודאי עבודה כזו חביבה היא עד מאוד, ואדרבא על ידי זה מסתמא הוא אלף פעמים יותר נקי ויותר טוב.

והנה אחר כך כשמתבונן במה שעבר עליו, והאיך שהיה רחוק ואחר כך זכה להתנשא, על ידי זה נותן שיר ושבח על זה, וזהו שאמר המדרש "אשא דעי למרחוק" שאחר מעשה הנני מתבונן ונותן דעתי האיך שהייתי רחוק ונתנשאתי, וכמו שנאמר אצל אברהם אבינו "וירא את המקום מרחוק".

לא יתראשל מהעבודה אף אם מרגיש מרוחק ומיותר

וממשיך הרה"ק ואומר, וכן הוא אצל כל איש ישראל אם רואה את עצמו רחוק ומיותר, לא ירפה חלילה מעבודתו, אלא יאמר לעצמו וכי מה בכך שהעלימו ממני המדרגות וההרגשות, אני אעשה את אשר ציוני הבורא, ולא עוד אלא שצריך ליתן שיר והודיה להשי"ת על זאת.

ועל פי זה יובן שפיר דברי המדרש 'אשה כי תזריע' הדא הוא דכתיב "אשא דעי למרחוק", דהנה האשה היולדת הרי אסרה תורה עליה לבוא אל הקודש

והמקדש עד שתטהר, ובכל אותם הימים מנועה היא מלהקריב קרבנות ולהביא מנחה בית ה', ובעין הגשמי נראה כאילו מן השמים הרחיקו אותה מעבודת השם, ולכאורה יכולה להרהר בדעתה מה פשעי ומה חטאתי שאיני ראוייה להקריב קרבן ולעשות נחת רוח לבורא יתברך שמו.

על זה אמר המדרש הדא הוא דכתיב "אשא דעי למרחוק" זה אברהם אבינו, דכתיב ביה "וישא אברהם את עיניו וירא את המקום מרחוק", כלומר שתלמד מעבודת אברהם אבינו בעת העקידה שאף על פי שהיה נראה בעין הגשמי כאילו הוא מרוחק ואין עבודתו מקובלת, בכל זאת לא התפעל, כי עבודת האדם בעת הריחוק חשובה ומקובלת אלף פעמים יותר כמבואר לעיל.

יעמוד איתן שלא יבללוהו הנסיונות לנטות מהאמונה הפשוטה

עוד מובא במדרש (שם) אשה כי תזריע הדא הוא דכתיב (תהלים קלט) "אחור וקדם צרתני" וכו' אם זכה אדם אומרים לו אתה קדמת לכל מעשה בראשית ואם לאו אומרים לו יתוש קדמך שלשול קדמך. וביאור הענין שאם זוכה האדם ויודע ומכיר שכל מה דעביד רחמנא לטב עביד ומפי עליון לא תצא הרעות, אזי אומרים לו אתה קדמת למעשה בראשית, שזכית להכיר במלכותו והנהגתו יתברך בעולם שהוא עילת כל העילות וסיבת כל הסיבות, אך אם לא זכה למדריגה זו, אומרים לו יתוש קדמך דהיינו שמוכיחים אותו האידך יתכן שעל ידי נסיון קל כעין יתוש קמן ושלשול קמן, יוכלו לבלבל אותך ולהדיחך ח"ו מהאמונה בהשגחה פרטית.

וזהו הלימוד מפרשת מצורע ומנגעי הבתים, שאף שבעיני המצורע בוודאי היה נראה בתחילה שעולמו חרב בעדו, שהוציאו אותו מביתו ואחר כך צוו להרוס את כל הבית, והנה הוא נשאר ריק וערום מכל, אך האמת נתגלה תיכף שהכל היה רק לטובתו כדי שיזכה באוצרות הזהב.

והשי"ת יהא בעזרינו שנזכה להחדיר בקרבינו את האמונה בחי עולמים, ולהאמין באמונה שלימה דכל מה דעביד רחמנא לטב עביד, לטוב לנו כל הימים.

שמירת הלשון – סם החיים

מאן בעי היי

בפרשתן (ויקרא יד ב) "זאת תהיה תורת המצורע" איתא במדרש (ויקרא רבה מז ב) הדא הוא דכתיב (תהלים לד) "מי האיש החפץ חיים", ומביא המדרש מעשה ברוכל אחד שהיה מחזיר בעיירות שהיו סמוכות לציפורי, והיה מכריז ואומר 'מי רוצה לקנות סם החיים', והתקבצו סביבו הרבה בני אדם, וכאשר שמע רבי ינאי את הכרזתו קראוהו אליו ובקש אף הוא לקנות מסם החיים, ענה לו הרוכל: שאנשים גדולים כמותך אינכם צריכים לכך, ואחר הפצרות רבות נעתר הלה לבקשתו, והוציא לפניו ספר תהילים והראה לו את הפסוק "מי האיש החפץ חיים" וגו' ולאחריו מה כתיב (תהלים לד יג-יד) "נצור לשונך מרע" וגו' סור מרע ועשה טוב בקש שלום ורדפהו", אמר רבי ינאי כל ימי הייתי קורא הפסוק הזה ולא הייתי יודע היכן הוא פשוט, עד שבא רוכל זה והודיעו מי האיש החפץ חיים.

והנה דברי המדרש תמוהים עד מאוד, וכבר עמדו על כך המפרשים מאי קאמר רבי ינאי שלא היה יודע פירוש הכתוב, האיך יתכן לומר כך והרי דבר זה אפילו תינוקות של בית רבן יודעין לפרשו, ומהו החידוש הגדול שנתחדש לו לרבי ינאי בעקבות דברי הרוכל.

הרוכל חידש והורה לנו שעיקר חיות האדם תלוי בשמירת לשונו

אמנם בספה"ק מבואר דבאמת חידוש גדול ויסוד נפלא חידש הרוכל בזה, דהורה לנו לבל יחשוב האדם שחטא הלשון הוא כמוהו כשאר עבירות שבתורה, שאם נשמר האדם ממנו מקבל שכר, ואם ח"ו נכשל בה מקבל עונש, אלא שמירת הלשון היא 'סם חיים' שמבלעדה חיי האדם אינם נקראים חיים, נמצא שהשומר

פיו ולשונו זוכה לחיים, והעובר עליה הוא ח"ו היפך החיים וחיוו אינם חיים, וזהו שהכריז הרוכל 'מאן בעי חי' והראה לו "מי האיש החפץ חיים אוהב ימים לראות טוב", כי בזה תלוי חיות האדם.

בדיבור אחד יכול לאבד כל זכיותיו ומצוותיו ולאישאר ריק מכל ח"ו

ועל זה הדרך נראה לפרש עוד, על פי מה שכתב החפץ חיים שהמדבר לשון הרע עושה חליפין, דהיינו שלוקח עונותיו של אותו האדם שדיבר עליו לשון הרע, והלה מקבל במקומו את כל זכיותיו ומצוותיו של המדבר, נמצא לפי זה שמי שאינו זהיר בשמירת פיו ולשונו מדברים אסורים, יתכן שיחיה שנים רבות ויסגל לעצמו רוב תורה ומעשים טובים, ובאחרית ימיו על ידי איזה דיבור של לשון הרע, יקחו ממנו את כל עמלו וישאר ריק מכל, ולמפרע יתברר לו שכל חיו כלל לא היו חיים, ובעירום ובחוסר כל יבוא לפני המלך.

הרי לנו שחטא הלשון אינו כשאר עבירות שמקבל עונש רק על מעשה העבירה שעשה, אלא חוץ מהעונש על עצם החטא, נגרע ממנו כל זכיותיו ומעבירין אותו אל האיש אשר דיבר עליו, והיינו דאמר 'מאן בעי חי' כי מי שחפץ בחיים ורוצה שלא יאבדו ממנו זכיותיו, יזהר להיות נוצר לשונו מרע ושפתיו מדבר מרמה, ואז טוב לו בזה ובבא.

יפה שעה אחת בתשובה ומעש"ט בעוה"ז דייקא למי ששומר פיו ולשונו

ובזה יבואר מאמר חכמינו ז"ל (אבות פ"ד מי"ז) יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה מכל חיי העולם הבא, ופשטות כוונת התנא בזה, דכיון שכל רגע ורגע שהאדם חי בזה העולם הרי יש לפניו הזדמנות פז לאגור עוד ועוד זכיות שיעמדו לו לשכר נצחי בעולם הבא, ויזכה על ידם להנות מזיו השכינה לעולם שכולו טוב, ועל כן קאמר דיפה שעה אחת בעולם הזה.

אך כאמור לעיל דמעלה זו אמורה דייקא אצל מי שכל ימיו נוצר פיו ושומר עצמו שלא לבוא לידי חטא הלשון, מה שאין כן מי שאינו נזהר על נקיות דיבוריו, אינו בכלל זה ואין לו את המעלה הנשגבה של יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה, כי הרי בקל יכול להפסיד כל יגיעתו, ואם כן למה לו חיים, ואצל זה בוודאי עדיף יותר שעה אחת בעולם הבא, כי בעולם הזה נמצא כל ימיו בחשש הפסד, ואין שייך לומר עליו יפה שעה אחת וכו'.

ועל כן הזהיר דוד המלך ואמר "מי האיש החפץ חיים אוהב ימים לראות טוב", כלומר האיש הרוצה לחיות חיים מאושרים גם בעולם הזה, התנאי לכך הוא רק אם "נצור לשונך מרע" ואז ישאר בידו זכות כל המצוות ומעשים הטובים שצבר עלי אדמות, וטוב לו בזה ובבא.

השומר פיו ולשונו זוכה ומקבל שכר אף בעולם הזה

ומעם שרמזו חכמינו ז"ל ענין זה דייקא 'במעשה ברוכל אחד', מבאר החפץ חיים דהנה כידוע דרכו של הרוכל לחזר על הכפרים ואין מקומו קבוע, ולכן אין נוהג לקבל שכרו רק במזומן ולא בהקפה, ובא לרמז בזה שכמו כן השומר פיו ולשונו זוכה ומקבל שכר מיד בעולם הזה כלומר שנותנין לו סמא דחייא, וזוכה לחיות חיים מאושרים הן בדברים שנוגעים לבין אדם לחבירו שאהוב הוא על הבריות, וכן במילי דשמיא זוכה לחיים נצחיים שאין נגרע משכרו כאמור לעיל.

ויהי רצון שנזכה לשמור פינו ולשונינו מכל רע, ולחיות חיים ארוכים ומתוקנים בעבודת השי"ת, לטוב לנו בזה ובבא אמן.

